

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____ din 2024

Chișinău

**pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 158/2013
cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al
avocatului stagiar**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Hotărârea Guvernului nr. 158/2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar se completează cu pct. 3¹ care va avea următorul cuprins:

„3¹. Formularul mandatului avocatului și al avocatului stagiar poate fi întocmit sub forma unui document electronic semnat cu semnătură electronică calificată și cu indicarea corespunzătoare a seriei și numărului formularului de strictă evidență cu regim special. În acest caz, mandatul avocatului este păstrat de către avocat sau, după caz, de către avocatul stagiar pe un suport durabil cel puțin până la executarea mandatului. În vederea confirmării împuternicirilor sale în raport cu terții, avocatul sau, după caz, avocatul stagiar are dreptul de a prezenta o copie a mandatului semnat electronic, în corespundere cu art. 40 alineatul (12) al Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.”.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul Justiției

Veronica Mihailov-Moraru

Ministrul Economiei și Digitalizării

Dumitru Alaiba

Notă informativă

la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii de Guvern nr. 158/2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului:

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite:

În corespundere cu articolul 96 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, în exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament. În baza Hotărârii Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023 a fost aprobat Programul de activitate și a fost acordat votul de încredere Guvernului. Potrivit capitolului II din Programul de activitate, pornind de la așteptările cetățenilor Republicii Moldova și ținând cont de provocările majore cu care se confruntă statul, printre obiectivele fundamentale ale Guvernului, a fost asumată obligația de extindere a serviciilor de calitate, inclusiv a celor digitale, pentru diaspora și integrarea diasporei în viața economică.¹

Potrivit informațiilor prezentate de către Comisia Electorală Centrală, la alegerile prezidențiale din anul 2020 la secțiile de vot constituite în afara Republicii Moldova au votat 263 177 cetățeni, iar la alegerile parlamentare din anul 2021 numărul votanților a constituit 212 434 cetățeni.

Pornind de la aceste informații statistice concluzionăm că numărul cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate este unul extrem de mare și inevitabil multe din aceste persoane au nevoie de asistență juridică în vederea soluționării mai multor probleme care ar putea să apară pe teritoriul Republicii Moldova.

Modificările propuse au ca scop aducerea în concordanță a procedurii de contractare a serviciilor de asistență juridică la distanță cu cadrul normativ existent care reglementează instituția documentului electronic. În conformitate cu art. 40 alin. (1) al Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, documentul electronic semnat cu semnătură electronică calificată este asimilat, după efectele acestuia, cu documentul similar pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. În acest sens, potrivit normei existente contractul de asistență juridică poate fi semnat între avocat, sau după caz, între avocatul stagiar

¹ https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/program_de_guv-final_ro.pdf

și client cu ajutorul semnăturii electronice calificate, însă potrivit pct. 3 din Hotărârea de Guvern Nr. 158/2013, formularul de avocat se impune de a fi întocmit în formă scrisă pe suport de hârtie cu aplicarea ștampilei avocatului.

Hotărârea de Guvern nr. 158/2013 impune obligația avocatului de a aplica ștampila pe formularul mandatului de avocat, însă potrivit art. 40 alin. (5) al Legii nr. 124/2022, în cazul în care, conform legislației, se cere ca documentul pe suport de hârtie să fie autentificat cu ștampilă, documentul electronic se consideră a fi corespunzător cerinței respective. Astfel, în cazul semnării formularului mandatului avocațional cu ajutorul semnăturii electronice calificate, va dispărea necesitatea aplicării ștampilei de către avocat.

Totodată, modificarea propusă impune obligația avocatului de a păstra formularul mandatului avocațional semnat electronic cel puțin până la îndeplinirea tuturor obligațiilor sale față de client, indiferent dacă acestea reies din contractul de asistență juridică, fie din decizia coordonatorului Oficiului Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat. Obligația respectivă rezidă din faptul că în cazul apariției unor dubii referitor la veridicitatea copiei prezentate de către avocat în corespundere cu art. 40 alin. (12) al Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, atât instanțele de judecată, cât și alte autorități publice vor avea dreptul de a solicita avocatului prezentarea formularului mandatului în original pe un suport digital în vederea verificării autenticității acestuia.

Mai mult decât atât, reglementarea mandatului avocațional electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, va asigura implementarea soluției informatice E-dosar judiciar ((SI e-DJ) din cadrul Sistemului informațional judiciar (SIJ), care presupune automatizarea procesului de depunere a cererii în instanța de judecată în format electronic și distribuirea materialelor din dosar în formă electronică, având drept funcții:

a) depunerea cererilor în instanța de judecată, **cu anexarea variantei electronice a tuturor materialelor dosarului**; [...] c) depunerea probelor la dosar în format electronic; d) accesarea tuturor probelor din dosar, cu posibilitatea descărcării lor, în condițiile legii².

Prin urmare, posibilitatea legală de a certifica împuternicirile avocatului prin mandat avocațional sub forma unui document electronic și a copiei certificate a acestuia pe suport de hârtie, va permite avocaților, avocaților stagiați și clienților lor nu doar de a încheia contracte de asistență juridică la distanță, dar și de a depune cererile în instanța de judecată prin intermediul SI e-DJ.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene:

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=108962&lang=ro

Nu se aplică.

4. Fundamentarea economico-financiară:

Modificările propuse nu presupune cheltuieli bugetare suplimentare sau diminuarea veniturilor la bugetul de stat.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare:

Proiectul nu prevede introducerea modificărilor în alte acte normative. Totodată, acesta vine să aducă în concordanță Hotărârea de Guvern Nr. 158/2013 cu Legea nr.124/2022 și art. 318 Cod Civil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului:

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii de modificare a Hotărârii de Guvern Nr. 158/2013 urmează a fi plasat pe portalul www.particip.gov.md

7. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de hotărâre urmează a fi supus expertizei.

Ministru al justiției

Parlamentul Republicii Moldova

Lege

privind modificarea unor acte normative
(privind mandatul avocațial electronic)

Nr. _____ din _____

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. După primul enunț al alineatului (2) art. 60 al Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 159, art. 582), cu modificările ulterioare, se completează cu următoare propoziție, care va avea următorul cuprins: „În cazul mandatului întocmit în forma unui document electronic, împuternicirile avocatului se confirmă nemijlocit prin documentul electronic corespunzător sau prin copia certificată a acestuia pe suport de hârtie, în corespundere cu art. 40 alineatul (12) al Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.”.

Art. II. Articolul 70 alin. (7) subalin. 3) al Codului de procedură penală nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, cuvintele „mandatul biroului de avocați” se substituie cu cuvintele „mandatul avocatului, copia certificată a mandatului avocatului semnat cu semnătură electronică calificată”;

Art. III. La art. 80 alin. (7) Cod de procedură civilă nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285–294, art. 436), cu modificările ulterioare, după cuvântul „mandat” se completează cu textul „ , copia certificată a mandatului avocatului semnat cu semnătură electronică calificată”.

Art. IV. La art. 46 alin. (1) Cod administrativ nr. 116/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309–320, art. 466), cu modificările ulterioare, după textul „consemnează în procură (semnată olograf sau prin semnătura electronică)” se completează cu textul „ , mandatul avocatului, copia certificată a mandatului avocatului semnat cu semnătură electronică calificată”.

Art. V. Alin. (6) articolul 244 Cod fiscal se modifică și va avea următorul cuprins:

„(6) Împuternicirile avocatului se confirmă prin mandatul avocatului sau copia certificată a mandatului avocatului întocmit în forma unui document electronic, conform art. 40 alineatul (12) al Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.”.

Președintele Parlamentului

Notă informativă
la proiectul legii privind modificarea unor acte normative
(privind mandatul avocațial electronic)

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului:

Proiectul a fost elaborat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite:

În corespundere cu articolul 96 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, în exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament. În baza Hotărârii Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023 a fost aprobat Programul de activitate și a fost acordat votul de încredere Guvernului. Potrivit capitolului II din Programul de activitate, pornind de la așteptările cetățenilor Republicii Moldova și ținând cont de provocările majore cu care se confruntă statul, printre obiectivele fundamentale ale Guvernului, a fost asumată obligația de extindere a serviciilor de calitate, inclusiv a celor digitale, pentru diaspora și integrarea diasporei în viața economică.³

Potrivit informațiilor prezentate de către Comisia Electorală Centrală, la alegerile prezidențiale din anul 2020 la secțiile de vot constituite în afara Republicii Moldova au votat 263 177 cetățeni, iar la alegerile parlamentare din anul 2021 numărul votanților a constituit 212 434 cetățeni.

Pornind de la aceste informații statistice concluzionăm că numărul cetățenilor Republicii Moldova aflați în străinătate este unul extrem de mare și inevitabil multe din aceste persoane au nevoie de asistență juridică în vederea soluționării mai multor probleme care ar putea să apară pe teritoriul Republicii Moldova.

Modificările propuse au ca scop aducerea în concordanță a procedurii de contractare a serviciilor de asistență juridică la distanță cu cadrul normativ existent care reglementează instituția documentului electronic. În conformitate cu art. 40 alin. (1) al Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, documentul electronic semnat cu semnătură electronică calificată este asimilat, după efectele acestuia, cu documentul similar pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. În acest sens, potrivit normei existente contractul de asistență juridică poate fi semnat între avocat, sau după caz, între avocatul stagiar și client cu ajutorul semnăturii electronice calificate, însă potrivit legislației, de exemplu pct. 3 din Hotărârea de Guvern nr. 158/2013, formularul de avocat se impune de a fi întocmit în formă

³ https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/program_de_guv-final_ro.pdf

scrisă pe suport de hârtie cu aplicarea ștampilei avocatului.

Legislația procesual civilă și penală, Legea cu privire la avocatură și alte legi nu țin cont de posibilitatea oferită prin deținerea de către avocați și clienți lor a semnăturilor electronice și de Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, care facilitează circulația documentelor electronice, inclusiv a mandatului avocatului semnat cu semnătură electronică calificată.

În conformitate cu art. 40 alin. (1) al Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, documentul electronic semnat cu semnătură electronică calificată este asimilat, după efectele acestuia, cu documentul similar pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă.

Potrivit art. 40 alin. (5) al Legii nr. 124/2022, în cazul în care, conform legislației, se cere ca documentul pe suport de hârtie să fie autentificat cu ștampilă, documentul electronic se consideră a fi corespunzător cerinței respective.

Conform alin. (12) art. 40 al Legii nr. 124/2022 „(12) **Copia de pe documentul electronic** se consideră reprezentarea (redarea) acestuia pe suport de hârtie, într-o formă perceptibilă. Copia de pe documentul electronic se autentifică în modul prevăzut de legislație pentru autentificarea copiilor de pe documentele pe suport de hârtie și conține mențiunea despre faptul că este copie de pe documentul electronic”.

În corespundere cu art. 40 alin. (12) al Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, atât instanțele de judecată, cât și alte autorități publice vor avea dreptul de a solicita avocatului prezentarea formularului mandatului în original pe un suport digital în vederea verificării autenticității acestuia.

Totodată, modificarea propusă impune obligația avocatului de a păstra formularul mandatului avocațial semnat electronic cel puțin până la îndeplinirea tuturor obligațiilor sale față de client, indiferent dacă acestea reies din contractul de asistență juridică, fie din decizia coordonatorului Oficiului Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat. Obligația respectivă rezidă din faptul că în cazul apariției unor dubii referitor la veridicitatea copiei prezentate de către avocat.

Mai mult decât atât, reglementarea mandatului avocațial electronic, semnat cu semnătură electronică calificată, va asigura implementarea soluției informatice E-dosar judiciar ((SI e-DJ) din cadrul Sistemului informațional judiciar (SIJ), care presupune automatizarea procesului de depunere a cererii în instanța de judecată în format electronic și distribuirea materialelor din dosar în formă electronică, având drept funcții:

a) depunerea cererilor în instanța de judecată, **cu anexarea variantei electronice a**

tuturor materialelor dosarului; [...] c) depunerea probelor la dosar în format electronic; d) accesarea tuturor probelor din dosar, cu posibilitatea descărcării lor, în condițiile legii⁴.

Prin urmare, posibilitatea legală de a certifica împuternicirile avocatului prin mandat avocațial sub forma unui document electronic și a copieii certificate a acestuia pe suport de hârtie, va permite avocaților, avocaților stagiași și clienților lor nu doar de a încheia contracte de asistență juridică la distanță, dar și de a depune cererile în instanța de judecată prin intermediul SI e-DJ.

3. **Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi**

Prezentul proiect de lege modifică alineatului (2) art. 60 al Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură astfel încât să se reglementeze mandatul avocațial întocmit în forma unui document electronic și modul de certificare a împuternicirilor care rezultă din mandatul avocațial electronic.

În prezent legea cu privire la avocatură nu menționează mandatul avocațial electronic și stipulează doar că: „(2) Împuternicirile avocatului se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.”.

Prin urmare, se impune modificarea subsecventă a hotărârii Guvernului nr. 158/2013 care reglementează forma mandatului avocațial și modul de utilizare a acestuia. Proiectul dat este anexat.

De asemenea, în aceeași ordine de idei se propune modificarea articolului 70 alin. (7) subalin. 3) al Codului de procedură penală care reglementează modul de confirmare a împuternicirilor apărătorului și care trebuie expres să permită utilizarea în acest scop a mandatului avocațial electronic, or în caz contrar ar putea fi negat dreptul la apărare a persoanei care a semnat mandatul avocatului de la distanță prin intermediul semnăturii electronice calificate.

Cu referire la cuvintele „mandatul **biroului de avocați**” considerăm că acestea se referă de fapt la mandatul avocatului și nu a biroului de avocați, fiind vorba despre o inadvertență terminologică care se elimină prin prezentul proiect.

De aceeași manieră se procedează și în privința art. 80 alin. (7) Cod de procedură civilă, care deși stipulează că: „(7) Împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.”, totuși pentru a evita orice interpretare echivocă în caz de prezentare instanței de judecată doar a copieii certificate pe suport de hârtie de pe mandatul avocațial electronic, se propune de specificat în mod expres că împuternicirile

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=108962&lang=ro

date avocatului sau avocatului stagiar se atestă și prin copia certificată a mandatului avocatului semnat cu semnătură electronică calificată.

O clarificare în aceeași ordine de idei se propune și în privința Codului administrativ și Codului fiscal care la capitolul certificarea împuternicirilor avocaților și reprezentanților nu reglementează nici mandatul avocațial în oricare dintre formele acestuia (electronic sau pe suport de hârtie) și nici posibilitatea confirmării împuternicirilor prin prezentarea copiei certificate pe suport de hârtie de pe mandatul avocațial electronic.

4. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene:

Nu se aplică.

5. Fundamentarea economico-financiară:

Modificările propuse nu presupune cheltuieli bugetare suplimentare sau diminuarea veniturilor la bugetul de stat.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare:

Proiectul nu prevede introducerea modificărilor în alte acte normative. Totodată, acesta vine să aducă în concordanță Hotărârea de Guvern Nr. 158/2013 cu Legea nr.124/2022 și art. 318 Cod Civil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului:

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii de modificare a Hotărârii de Guvern Nr. 158/2013 urmează a fi plasat pe portalul www.particip.gov.md

7. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de hotărâre urmează a fi supus expertizei.

MINISTRĂ A JUSTIȚIEI